

Maksujen periminen asumisen palveluissa

Sosiaalihuollon asumisen palvelujen järjestäminen -tietofoorumi 30.10.2023

Annika Korpela, juristi

Esityksen sisältö

- Asiakasmaksut
 - Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen
 - Yhteisöllinen asuminen
 - Tuettu asuminen
- Valintaoikeus ja hakeutumisoikeus

Yleistä

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992)
- Asetus sosiaali ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992)
- Asiakasmaksujen yleisperiaatteita
 - Joidenkin palvelujen maksuja sääntelevät vain asiakasmaksulain yleisperiaatteet
 - Osa palveluista on lailla säädetty maksuttomiksi
 - Maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen
 - Asiakasmaksulainsäädäntö määrittää yleensä enimmäismaksun
 - Hyvinvointialue voi päättää periä vähemmän - yhdenvertaisuus huomioon ottaen
- Asiakasmaksu määräytyy sen perusteella mitä palveluja asiakas saa (pätös).

Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido

Asiakasmaksu 7 c §

- **Enintään 85 %** asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty asiakasmaksulain 10 c ja 10 d §:ssä säädetyt vähennykset
- Jos suurempituloinen puoliso: puolisojen **yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella, enintään 42,5 %**
 - Jos 2 momentissa tarkoitettu puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella määräytyvä maksu muodostuisi suuremmaksi kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla määräytyvä maksu, saa asiakkaalta periä enintään 1 momentissa tarkoitettulla tavalla määräytyvän maksun suuruisen maksun.
- Molemmat puoliset samassa palvelussa: maksu 85 % asiakkaan kuukausitulosta
- Vain yksi asiakasmaksu, joka kattaa asiakkaan saaman palvelun kokonaisuudessaan.
 - Ei esim. erillisiä maksuja tukipalveluista
- Käyttövara **vähintään 167 euroa/kk** pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen
- Käyttövara **vähintään 112 euroa/kk** pitkäaikainen laitoshoido

Yhteisöllinen asuminen

- Palvelut on erotettu asumisesta ja ne järjestetään erikseen asiakkaan tarpeen mukaisina palveluina (esim. kotihoito, muut kotiin annettavat palvelut)
- Asiakasmaksut peritään asiakkaan saamien palveluiden perusteella
- Esimerkiksi
 - Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta perittävä maksu (asiakasmaksulaki 10 e §).
 - Asiakasmaksut tukipalveluista (asiakasmaksulaki 10 e §).
 - Yhteisölliseen asumisessa järjestettävästä sosiaalista kanssakäymistä edistävästä toiminnasta voidaan periä maksu (asiakasmaksulaki 10 h §)

Tuettu asuminen

- Tuetusta asumisesta säädetään sosiaalihuoltolain 21 a §:ssä. Säännöksen mukaan tuetulla asumisella tarkoitetaan itsenäistä asumista, **jota tuetaan sosiaaliohjauksella.**
- Sosiaaliohjaus on asiakasmaksualain mukaan maksuton palvelu
- Sosiaaliohjaus on määritelty sosiaalihuoltolaissa yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen neuvontaa, ohjausta ja tukea palvelujen käytössä sekä yhteistyötä eri tukimuotojen yhteensovittamisessa. Tavoitteena on yksilöiden ja perheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen vahvistamalla elämänhallintaa ja toimintakykyä
- Maksua voi periä esim.
 - Tukipalvelusta
 - Tilapäisestä kotiin annettavasta palvelusta

Vammaispalvelu ja kehitysvammahuollon asumisen maksut

Asiakasmaksulaki 4 § , maksuttomat sosiaalipalvelut

- 2 kohta - erityishuoltolaissa tarkoitettu erityishuolto ja lain 39 §:ssä tarkoitettu kuljetus;
 - **kehitysvammaisten ylläpidosta voidaan kuitenkin periä maksu** lukuun ottamatta
 - alle 16-vuotiaalle annettavaa osittaista ylläpitoa ja
 - lain 28 §:ssä tarkoitettua opetusta saavan lapsen osittaista ylläpitoa sen lukuvuoden loppuun saakka, jonka aikana hän täyttää 16 vuotta
- 5 kohta - vammaispalvelulain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettut palvelut; 8 §:n 2 momentissa tarkoitettut tulkkipalvelu, päivätoiminta kuljetusta ja ateriointia lukuun ottamatta, henkilökohtainen apu sekä **palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut** ja 11 §:ssä tarkoitettut tutkimukset
 - Palveluasumisen erityiskustannuksista sekä henkilökohtaisesta avusta voidaan kuitenkin periä maksu, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain nojalla

Kotikunnan valintaoikeus pitkäaikaisessa hoitosuhteessa 3 a § (kotikuntalaki)

- Jos henkilö on **sijoitettu perhehoitoon, laitoshoittoon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen** muun kuin kotikuntansa alueelle, hän voi 3 §:n 2 kohdan estämättä valita uudeksi kotikunnakseen sen kunnan, jonka alueella olevassa toimintayksikössä tai asunnossa hän asuu.
- Valintaoikeuden käyttäminen edellyttää, että **hoidon tai asumisen arvioidaan kestävän tai on kestänyt yli vuoden.**

Kotikunnan valintaoikeus pitkäaikaisessa hoitosuhteessa

- Muuttajan ilmoitusvelvollisuus kotikuntalaki 7.1 §
 - Jos henkilö käyttää 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan sellaisessa tilanteessa, jossa hänet on jo aiemmin sijoitettu perhehoitoon, laitoshoitoon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen toisen kunnan alueelle, henkilön tulee ilmoittaa tästä valintaoikeuden käyttämisestä välittömästi Digi- ja väestötietovirastolle.
- Jos henkilö käyttää 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan ja tekee tähän liittyen 7 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoituksen valintaoikeuden käyttämisestä, **muuttopäiväksi katsotaan ilmoituksen saapumispäivä** (kotikuntalaki 10.2 §)
- Jos henkilö on sijoitettu perhehoitoon taikka laitospalvelujen tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen muun kuin kotikuntansa alueelle ja hän käyttää kotikuntalain 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan, on palveluja koskeva **järjestämismvastuu henkilön muuttopäivästä** sillä hyvinvointialueella, jonka alueella uusi kotikunta sijaitsee (Sote järjestämislaki 54 §)

Palvelujen järjestäminen hyvinvointialueen muuttuessa - järjestämislaki 55 § - hakeutumisoikeus

- Henkilö, joka haluaa muuttaa toisen hyvinvointialueen alueella sijaitsevan **kunnan asukkaaksi**, mutta ei ikänsä, vammaisuutensa tai muun sellaisen syyn vuoksi kykene asumaan siellä ilman **perhehoitoa, laitospalveluja tai asumispalveluja**, voi hakea näitä palveluja ja näiden lisäksi tarvitsemiaan **muita sosiaalipalveluja** siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella kyseinen kunta sijaitsee, samoin perustein kuin jos hän olisi kyseisen kunnan asukas.
- Sen hyvinvointialueen, jolle hakemus on saapunut, tulee:
 - 1) ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä hakemuksesta ja sen käsiteltäväksi ottamisesta välittömästi sille hyvinvointialueelle, jolla on järjestämisvastuu hakijalle annettavista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista;
 - 2) käsitellä hakemus ja arvioida hakijan palvelutarve yhteistyössä järjestämisvastuussa hakemushetkellä olevan hyvinvointialueen kanssa;
 - 3) tehdä asiassa päätös.

Palvelujen järjestäminen hyvinvointialueen muuttuessa - järjestämislaki 55 §

- Hakemusta ei kuitenkaan käsitellä, jos hakija on jo tehnyt vastaavan hakemuksen jollekin muulle hyvinvointialueelle ja asian käsittely on vielä kesken.
- Jos hyvinvointialue on päättänyt myöntää haetun palvelun, hakijan on ilmoitettava kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta, ottaako hän palvelun vastaan.
- Hakijan tulee lisäksi muuttaa päätöksen mukaiseen hoitopaikkaan tai asumispalveluun kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Jos hakija laiminlyö edellä säädettyjen määräaikojen noudattamisen, hänen oikeutensa päätöksen mukaisiin palveluihin raukeaa.

Kotikunnan muuttuminen eräissä tilanteissa 3 b § (kotikuntalaki)

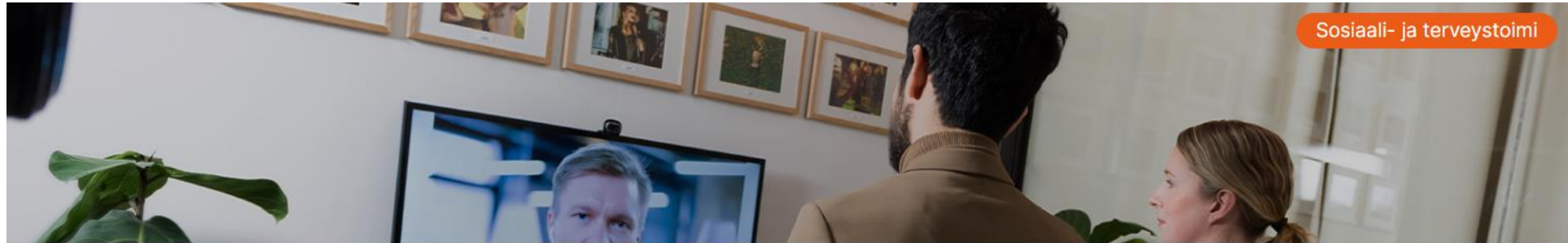
- Henkilön kotikunta muuttuu, jos hän muuttaa toiseen kuntaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 55 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa. (kotikuntalaki 3 b§)
- Ts. muutto tapahtuu henkilön käyttäessä järjestämislain mukaista hakeutumisoikeutta

Laskutussäännökset on kumottu

- Kotikuntalain 3 a §:n (valintaoikeus pitkäaikaisessa hoitosuhteessa) ja järjestämislain 55 §:n (palvelujen järjestäminen hyvinvointialueen muuttuessa) tarkoittamissa tilanteissa ei ole 1.1.2023 lukien laskutussäännöksiä
- Ns. vanhan sosiaalihuoltolain 42 b § on kumottu
 - (Järjestämislain 55 § = aiempi sosiaalihuoltolain 60 § = vanhan sosiaalihuoltolain 16 a §)

**Ei enää
laskutus-
säännöksiä**

Sosiaali- ja terveystoimi

Etäkoulutus

Sosiaalihuollon asiakasmaksut

16.11.2023 – 16.11.2023

Koulutuspäivässä perehdytään sosiaalihuollon asiakasmaksujen periaatteisiin ja määräytymiseen. Tule kuulemaan ajankohtaisimmista muutoksista ja varmista samalla, että organisaatiosi toimii ajankohtaisimman tiedon pohjalta!

Lue lisää ja ilmoittaudu →

- <https://koulutus.fcg.fi/koulutustapahtumat/sosiaalihuollon-asiakasmaksut-100953>

Annika Korpela

Juristi

annika.korpela@hyvil.fi

H Y V I
N V O I N T I
A L U E Y H
T I Ö V
Ä L **HYVIL** F Ä
R D S O M R
Å D E S B O L
A G E T

www.hyvil.fi